

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ІВАНА ФРАНКА
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
ЛЬВІВСЬКЕ ВІДДІЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО ГЕОГРАФІЧНОГО ТОВАРИСТВА
ГЕОГРАФІЧНА КОМІСІЯ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА імені ШЕВЧЕНКА
ТЮБІНГЕНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕБЕРХАРДА КАРЛА

ГЕОГРАФІЧНА ОСВІТА І НАУКА: ВИКЛИКИ І ПОСТУП

МАТЕРІАЛИ

**міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої
140-річчю географії у Львівському університеті**

(Україна, м. Львів, 18–20 травня 2023 р.)

GEOGRAPHICAL EDUCATION AND SCIENCE: CHALLENGES AND ADVANCEMENT

PROCEEDINGS

**of the International Scientific and Practical Conference Dedicated
to the 140th Anniversary of Geography at Lviv University**

(Ukraine, Lviv, 18–20 May 2023)

Львів–2023

УДК [910+911] (06)

Г 35

*Друкується за ухвалою Вченої ради географічного факультету
Львівського національного університету імені Івана Франка.
Протокол № 3 від 19 квітня 2023 р.*

Г 35 **Географічна освіта і наука: виклики і поступ:** матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 140-річчю географії у Львівському університеті (м. Львів, 18–20 травня 2023 р.) / відповід. редактори: В. Біланюк, Є. Іванов. У 3-ох томах. Львів: Простір-М, 2023. Том 1. 278 с.

У збірник наукових праць включені тексти доповідей з широкого спектру теоретичних і прикладних питань географічної освіти, науки і практики, які виголошено на міжнародній науково-практичній конференції, присвяченій 140-річчю географії у Львівському університеті. Серед авторів збірника науковці України, Великої Британії, Німеччини, Швеції, Польщі і Литви.

Для викладачів вищих навчальних закладів, науковців, докторантів, аспірантів, студентів, учителів і тих, хто цікавиться проблемами географічної науки.

Відповідальні редактори: Володимир Біланюк, Євген Іванов

Редакційна колегія:

Володимир Біланюк (голова), доцент, декан географічного факультету;

Євген Іванов (відповідальний секретар), професор, завідувач кафедри конструктивної географії і картографії;

Євген Тиханович (відповідальний секретар), доцент, заступник декана географічного факультету з наукової і навчально-виховної роботи;

Лідія Дубіс, професор, завідувач кафедри геоморфології і палеогеографії;

Ірина Гудзеляк, доцент, завідувач кафедри економічної і соціальної географії;

Іван Круглов, д. геогр. н., доцент, завідувач кафедри геоекології і фізичної географії;

Роман Лозинський, професор, завідувач кафедри географії України;

Марта Мальська, професор, завідувач кафедри туризму;

Ігор Пандяк, доцент, завідувач кафедри готельно-ресторанної справи та харчових технологій;

Зіновій Паньків, професор, завідувач кафедри ґрунтознавства і географії ґрунтів;

Ігор Рожко, доцент, завідувач кафедри раціонального використання природних ресурсів і охорони природи;

Назар Ваньо (секретар), інженер навчальної лабораторії геоінформаційного моделювання і картографування.

Адреса редакційної колегії:

Україна, 79007, м. Львів, вул. Дорошенка, 41,

Львівський національний університет

імені Івана Франка, географічний факультет.

Тел.: +38 032 239 43 93

E-mail: geodekanat@gmail.com

Тексти подаються мовою оригіналу. Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за добір, точність наведених фактів, цитат, власних імен, повноту і достовірність наведених матеріалів, посилань та інших відомостей.

УДК [910+911] (06)

© Львівський національний університет
імені Івана Франка, 2023

© Автори статей, 2023

**Міжнародна науково-практична конференція
«ГЕОГРАФІЧНА ОСВІТА І НАУКА: ВИКЛИКИ І ПОСТУП»,
присвячена 140-річчю географії у Львівському університеті
Україна, м. Львів, 18–20 травня 2023 р.**

Ретроспективний погляд на географію сягає корінням в ранню античність – приблизно в 6 столітті до н. е. – і розкриває розвиток предметного поля, структури та суттєві зміни його ролі та місця в системі наук. Словник з гуманітарної (суспільної) географії [2] наголошує на тому, що «дисциплінарне формування географії відповідало політичному та економічному розвитку, а також педагогічним амбіціям». Одне з визначень сучасної дисципліни розкриває її як «вивчення способів, за допомогою яких простір бере участь у функціонуванні та результатах соціальних та біофізичних процесів» [2].

Багатоаспектність та міждисциплінарний характер проблем забезпечення переходу людства до моделі сталого розвитку об'єктивно зумовлюють необхідність залучення до їх вирішення представників широкого кола галузей і напрямків наукового знання, які представляють природничі, суспільні і технічні дисципліни. Серед них особливе місце має належати дослідженням географії, як однієї з фундаментальних наук, що вивчає територіальні аспекти взаємодії суспільства і природи.

Концепція сталого розвитку передбачає необхідність досягнення балансу між задоволенням сучасних потреб людства та захистом інтересів майбутніх поколінь, включаючи їх потребу в безпечному та здоровому навколишньому середовищі, і стала парадигмою розвитку XXI ст. Постулати звіту Комісії ООН під керівництвом Гру Гарлем Брутленд перетворились на Цілі сталого розвитку як план дій для людей, планети та процвітання й охоплюють вирішення ключових проблем людства в усіх сферах географічної оболонки.

Таким чином, предметне поле географії синхронізує ті самі сфери природи та суспільства, які включає поняття сталого розвитку. Відповідно до цього провідна роль географії у вирішенні різних аспектів стійкості та сталого розвитку виглядає беззаперечною. Поточні освітні реформи в Україні підняли дискусію про моделі освіти для та необхідність запровадження нових програм вищої освіти в контексті сталого розвитку територій, в тому числі реалізації різних міждисциплінарних освітніх програм.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Стратегія ЄЕК ООН з освіти в інтересах збалансованого розвитку «Learning from Each-Other: the UNECE Strategy for Education for Sustainable Development». URL: https://unece.org/sites/default/files/2022-11/ECE.CEP.159_eng.pdf
2. Gregory D. The dictionary of human geography. Malden, MA: Blackwell, 2009.
3. OECD. Preparing Our Youth for an Inclusive and Sustainable World. The OECD PISA Global Competence Framework. Open document. URL: <https://www.oecd.org/education/Global-competency-for-an-inclusive-world.pdf>
4. UNESCO. Education 2030, Incheon Declaration and Framework for Action. Open Document. URL: http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/education-2030-incheon-framework-for-action-implementation-of-sdg4-2016-en_2.pdf

* * *

УДК 911.3:378.016.011.3

ГЕООСВІТА ЯК КОНВЕРГЕНТНИЙ НАУКОВИЙ НАПРЯМОК

Іван Ровенчак, Любов Котик

Львівський національний університет імені Івана Франка, Львів, Україна

Розкрито зміст геоосвіти як нового напрямку, що є результатом постмодерного розвитку науки. Охарактеризовано передумови становлення геоосвіти, як результат конвергенції суспільної географії і педагогіки, еволюції географії освіти. Означено предмет дослідження геоосвіти як просторові відмінності освіченості населення, інфраструктури освітніх закладів, запитів населення на освіту. Розкрито тісний зв'язок геоосвіти з освітологією. Охарактеризовано просторові відмінності освіченості населення України, розвитку освітньої інфраструктури, освітньої культури. Окреслено перспективи досліджень геоосвіти у зв'язку з освітніми втратами держави у російсько-українській війні.

Ключові слова: геоосвіта, суспільна географія, освітологія, географія освіти, освіченість населення, освітня інфраструктура, освітня культура.

Міжнародна науково-практична конференція
«ГЕОГРАФІЧНА ОСВІТА І НАУКА: ВИКЛИКИ І ПОСТУП»,
присвячена 140-річчю географії у Львівському університеті
Україна, м. Львів, 18–20 травня 2023 р.

GEOEDUCATION AS A CONVERGENT SCIENTIFIC DIRECTION

Ivan Rovenchak, Liubov Kotyk
Ivan Franko National University of Lviv, Lviv, Ukraine

The content of geoeducation as a new direction, which is the result of the postmodern development of science, is revealed. The prerequisites for the formation of geoeducation are characterized as a result of the convergence of human geography and pedagogy, the evolution of the geography of education. The subject of geoeducation research is defined as spatial differences in the education of the population, the infrastructure of educational institutions, and the population's requests for education. The close connection of geo-education with pedagogy is revealed. The spatial differences of the education of the population of Ukraine, the development of educational infrastructure, and educational culture are characterized. The prospects of geoeducational research in connection with the educational losses of the state in the russian-ukrainian war are outlined.

Keywords: geoeducation, human geography, educational science, geography of education, education of the population, educational infrastructure, educational culture.

Сучасний, постнекласичний етап розвитку науки характеризується становленням багатоманіття наукових напрямків. Вони формуються у результаті конвергентного та трансдисциплінарного розвитку науки під дією посиленого впровадження інформаційних технологій. Перехід до опрацювання великих даних (Big Data) і застосування технологій інтелектуального аналізу даних (Data Mining) дає змогу розширити усталені наукові засади, інтегрувати отримані нові знання на вищих рівнях абстрагування, провадити наукові дослідження одночасно на локальному, регіональному та глобальному рівнях.

Не залишається осторонь постмодерних тенденцій розвитку науки і географія, де уже виокремились і сформували поле наукових пошуків конвергентні науки геоєкологія, геополітика, геоєкономіка, геокультура, геостратегія та ін. На часі є становлення наукових напрямків, розвиток яких зумовлений запитом суспільства на «нове соціальне знання» згенероване «новою етикою» і «новим гуманізмом» на фоні загальної цифровізації життєдіяльності людини. Одним із напрямів, що досліджує сучасні світові тенденції розвитку освіти і науки, запити суспільства на знання й інформацію, проникнення цифрових технологій у повсякденне життя людей і трансформацію культури генерування і використання знань є геосвіта.

Проблеми створення та розвитку освітніх комплексів і систем давно вивчаються суспільною географією, зокрема таким її напрямком як соціальна географія. Так, О. Шаблій (2003) у блоці основних дисциплін суспільної географії, виокремлює соціальну географію, а в ній: «галузеві» складові частини цієї підсистеми: «Географія сфери послуг», «Географія споживання», «Географія способу життя», «Географія поведінки», «Радикальна географія» [15, с. 26] і зазначає, що: «Часто у складі географії сфери послуг окремо виділяють «Географію торгівлі», «Географію освіти», «Географію охорони здоров'я», «Рекреаційну географію» [15, с. 26], тим самим означає географію освіти як самостійний, самодостатній, сформований напрямок дослідження.

Л. Шевчук (2007) у запропонованій авторській структурі географічної науки у блоці соціальної географії не виокремлює як самостійну науку географію освіти, на противагу медичній географії, географії діяльності, сакральній географії, географії побуту і торгівлі, а розглядає її у блоці «Інших дисциплін» [18, с. 42] та зазначає, що: «Накопичення знань продовжується, отже, продовжується диференціація географічних знань, формування і виділення нових самостійних географічних наук. Саме тому [...] залишені порожні клітинки, які найближчим часом заповняться новими назвами нових географічних галузей знань. Ці галузі спочатку можуть співіснувати, перетинатися, що в подальшій перспективі детермінує взаємозв'язки однієї галузі знань з іншими» [18, с. 43]. Вказує вчена й на те, що: «Дуже важливе значення має уточнення конкретних об'єктів дослідження у соціальній географії [...]. Уточнення об'єктів дослідження у межах кожної галузі соціальної географії, безумовно, приведе до викристалізування нових галузей соціальної географії та регіональної соціальної географії. Теоретична база кожної складової соціальної географії і регіональної соціальної географії отримає подальший розвиток у XXI ст. внаслідок уточнення їх місця у системі наук і взаємозв'язків з іншими науками» [18, с. 197–198]. Прикладно, що з-поміж окремих галузей соціальної географії над проблемами розвитку яких працюють українські вчені, на рівні з

**Міжнародна науково-практична конференція
«ГЕОГРАФІЧНА ОСВІТА І НАУКА: ВИКЛИКИ І ПОСТУП»,
присвячена 140-річчю географії у Львівському університеті
Україна, м. Львів, 18–20 травня 2023 р.**

медичною географією, рекреаційною географією, географією сфери послуг, географією діяльності людини, подає Л. Шевчук і географію освіти [18, с. 196].

Н. Мезенцева і К. Мезенцев (2019) означають, що: *«Освіта є важливим чинником розвитку суспільства, оскільки прямо та опосередковано впливає на демографічний та соціально-економічний його розвиток»* [13, с. 183]. Учені розглядають географію освіти у блоці географія охорони здоров'я, освіти, дозвілля та споживання [13, с. 171–198] і трактують географію освіти як *«складову соціальної географії, яка вивчає територіальну організацію освіти та чинники, що її зумовлюють»* [13, с. 184]. Наголошують учені й на тому, що: *«освіта одночасно означає і педагогічний процес, і важливе соціальне явище, без якого неможливий подальший прогрес людства»* [13, с. 184], *«освіта забезпечує формування інтелектуального потенціалу суспільства»* [13, с. 185] тим самим окреслюючи функціональний зріз геопросторової організації освітньої сфери суспільства.

М. Білецький, І. Ванда, Л. Котик (2019) аналізують просторові аспекти функціонування освітньої системи у рамках географії культурно-освітнього комплексу та зосереджують увагу на територіальних відмінностях розвитку освітньої інфраструктури, формування інтелектуального капіталу й наукового потенціалу території, проблемах якості освітньої діяльності, *«відтоку інтелекту»*, безперервної освіти тощо [1, с. 106–117].

В. Стецький (2013) з позиції суспільної географії наголошує, що на часі є формування: *«сфери освіти, яку можна вважати просторово-часовим й комплексно-функціональним поєднанням систем сукупних наукових знань, умінь та навичок, організації освітніх закладів і форм навчання всіх вікових груп населення, формування освітньо-культурного та виробничого потенціалу»* [14, с. 106] і нової дисципліни – географії освіти, як *«науки, яка досліджує широке коло питань пов'язаних із просторовими особливостями й відмінностями формування змісту освіти, засвоєння знань і навичок населення, становлення й розвитку форм та засобів здійснення безперервного навчально-виховного процесу»* [14, с. 106]. Учений означає предмет дослідження географії освіти – *«просторова організація освітньої діяльності суспільства, що включає територіальні аспекти аналізу й оцінки розвитку освітніх явищ і процесів, формування різних рівнів просторових освітніх систем»* [14, с. 106].

Проблеми формування нових напрямків суспільно-географічних досліджень розкривають О. Шаблій (2016) [16], О. Шаблій, М. Влах, Л. Котик (2015) [17], М. Влах, Л. Котик (2018) [3]. Учені розглядаючи географію освіти і науки, як галузеву дисципліну соціальної географії [3, с. 241; 17, с. 10], водночас наголошують, що: *«Філософською основою розвитку конвергентних наук є положення про те, що зміст об'єктів наукового дослідження за рахунок зв'язків між науками (насамперед через використання методів суміжних наук) складніший від змісту самих реальних об'єктів. Аналіз сучасних наукових географічних напрямків дав змогу виділити два класи конвергентних наук: внутрішньо- (конвергенція природничої та суспільної географії) і зовнішньоконвергентні (конвергенція природничої географії зі суміжними природничими науками, конвергенція суспільної географії та суміжних суспільних наук; конвергенція географії та суміжних наук)»* [17, с. 11]. О. Шаблій, М. Влах, Л. Котик, аналізуючи системну класифікацію географічної науки зазначають, що: *«Більшість представлених на схемі конвергентних наук сформувалися внаслідок використання географічного методу для дослідження об'єктів суміжних наук. Головними атрибутами геометоду є геоторіальність, комплексність, використання картографічних моделей. Власне активне застосування в суміжних науках геометоду забезпечило його загальнонауковий статус»* [17, с. 11].

Проблеми дослідження географії освіти означені в науковій розвідці Ch. Taylor (2009). Зокрема, учений наголошує, що: *«кількість дослідників, які б вважали б себе, що працюють у субдисципліні географії освіти, невелика, але, очевидно, зростає»* [24, р. 653]. Ch. Taylor концентрує увагу на доцільності використання концепції масштабу для систематичного дослідження зв'язку між простором і освітою з погляду його аналітичного, теоретичного і методологічного використання; детально розглядає *«просторовий поворот»* в освіті (*«spatial turn» in education*) та фокусування уваги на питаннях освіти в галузях географії людини [24]. Учений приходить до висновку, що *«міждисциплінарні дослідження між дисциплінами географії та освіти залишаються обмеженими і подальший внесок географії буде корисним для галузі освіти»* [24, р. 665].

**Міжнародна науково-практична конференція
«ГЕОГРАФІЧНА ОСВІТА І НАУКА: ВИКЛИКИ І ПОСТУП»,
присвячена 140-річчю географії у Львівському університеті
Україна, м. Львів, 18–20 травня 2023 р.**

Важливі питання географії освіти розкриває у своїх дослідженнях Р. Meusburger (2017). Учений дотримується широкого трактування сфери наукового дослідження – географія освіти і освітніх систем (*the geography of education and educational systems*) та означає предмет її дослідження: «*причини і наслідки просторових варіацій у забезпеченні та споживанні освіти; вплив місцевого середовища, соціального і культурного середовища на освіту; просторові варіації соціально-демографічної структури професії вчителя; вплив політичних систем, освітньої політики й демографічних змін на розташування шкіл і університетів; просторова мобільність науковців, студентів й ідей та інші запитання, де місця, просторові відносини та соціальне середовище впливають на освітні процеси*» [22, р. 2747]. Він наголошує, що у суспільстві знань освітня система є відображенням суспільних й економічних процесів та структур. Обґрунтовуючи необхідність досліджень в географії освіти Р. Meusburger зазначає: «*Різні показники освітніх досягнень використовуються для виявлення соціальної й економічної нерівності, а також для ілюстрації нерівних відносин влади*» [22].

Огляд сучасних напрацювань з географії освіти подано у науковій розвідці колективу авторів Р. Krafft, W. Andrews, S. E. Beech, G. Ceresa, S. Holloway, V. Johnson & C. White (2021). Учені наголошують, що «*географи зробили значний внесок у вивчення просторів освіти через ключові географічні маркери, такі як простір, місце та масштаб: від фокусування на просторовій науці і кількісних підходах до відображення доступу до школи або сегрегації для вивчення ідентичності і процесів, що відбуваються в освітньому просторі*» [21]. Аналізуючи особливості розвитку географії освіти учені відштовхуються від мовних традицій (*language traditions*) – виокремлюють німецько-, франко-, англійські дослідження і наголошують на зростаючій тісноті зв'язку між ними хоча із збереженням деяких відмінностей: «*Німецька географія приділяє більшу увагу політично актуальним новим просторовим поєднанням формальної і неформальної освіти у міському та сільському просторі, тоді як англійські дослідники більш стурбовані неолібералізацією освіти та її роллю у наростанні нерівності. [...] Неминучий інтерес до національних систем освіти країн Глобальної Півночі зараз доповнюється зростаючою увагою до Глобального Півдня*» [21]. Р. Krafft з колективом авторів, аналізуючи сучасні напрацювання з географії освіти, окреслює важливість дослідження мобільності здобувачів освіти як «*лінзи освіти*»: від міграційної мобільності іноземних студентів до мобільності у рамках конкретного навчального середовища, автоетнографічних рефлексій-роздумів студентів про їхню повсякденну мобільність та ін. Учені наголошують на посиленні тісноти зв'язку між субдисциплінами, що досліджують проблеми географії освіти та географією освіти і науковцями, що працюють над вивченням освіти в інших дисциплінах: «*Незважаючи на те, що триває дискусія щодо «просторового повороту» в освітніх дослідженнях, до певної міри більше переохресне збагачення між географією та освітніми теоріями могло б надалі сприяти розширенню географії освіти*» [21].

Метою статті є розкриття сутності геоосвіти, як нового напрямку суспільної географії, який змістово не суперечить географії освіти, має власний триєдиний предмет дослідження та є результатом модерного розвитку суспільної географії.

Геоосвіта – модерний науковий напрямок суспільної географії, який входить до блоку конвергентних суспільно-географічних дисциплін (за системною класифікацією географічної науки О. Шаблія, М. Влах, Л. Котик, 2015 [3, 17]). Він формується на стику суспільної географії та дотичної до неї суспільної науки – педагогіки (рис. 1).

Геоосвіта як науковий напрямок вивчає географічну зумовленість становлення, розвитку і функціонування освітніх систем; досліджує просторово-часові аспекти освіти як цивілізаційного феномену людства.

Становлення геоосвіти, за І. Ровенчак, Л. Котик (2020), є результатом зосередження досліджень суспільної географії на третьому (функціональному) зрізі геопросторової організації суспільства (головна ознака конвергентних географічних дисциплін, за проф. О. Шаблієм (2016)), натомість як класична, усталена галузева дисципліна суспільної, зокрема, соціальної географії – географія освіти – зосереджує увагу на першому (генетичному) та другому (організаційному) рівнях дослідження просторових особливостей сфери освіти.

Предмет дослідження геоосвіти триєдиний: просторові відмінності освіченості населення, інфраструктури освітніх закладів, запитів населення на освіту (освітня культура).

Міжнародна науково-практична конференція
«ГЕОГРАФІЧНА ОСВІТА І НАУКА: ВИКЛИКИ І ПОСТУП»,
присвячена 140-річчю географії у Львівському університеті
Україна, м. Львів, 18–20 травня 2023 р.

Рис. 1. Геоосвіта як модерний науковий напрямок [10, с. 68]

Геоосвіта має тісні генетичні, функціональні, організаційні зв'язки з дисциплінами суспільної географії – географія населення, соціальна географія, економічна географія, політична географія і педагогіки – педагогіка дошкільного навчання, педагогіка початкової школи, педагогіка середньої школи, педагогіка вищої школи, військова педагогіка, соціальна педагогіка та ін. Також вона взаємодіє з модерними конвергентними науками географії, які сформувалися на постнекласичному етапі розвитку науки – геоекономікою, геополітикою, геоекологією тощо.

Тісно пов'язана геоосвіта з освітологією (*educology*) – науковим напрямком інтегрованого дослідження сфери освіти, який об'єднує філософські, наукові та праксеологічні знання про освіту з метою здійснення комплексних міждисциплінарних досліджень [23]. За В. Огнев'юком (2009), освітологія як науковий напрямок «досліджує освіту як сферу зі складною сегментарною структурою підсистем, які відображають різні напрямки життєдіяльності освітньої галузі та її взаємодії з іншими сферами суспільства, що у сукупності забезпечує як гармонізацію розвитку суспільства, загалом, так і кожної його особистості, зокрема» [7].

У своїх дослідженнях геоосвіта активно використовує як результати статистичних (кількість закладів середньої освіти, кількість науково-педагогічного персоналу закладів вищої освіти та ін.) і соціологічних (вибір спеціальності абітурієнтами при вступі в заклади вищої освіти, якості середньої освіти України та ін.) досліджень населення так і великі, відкриті дані (OpenData) (результати досліджень тесту PISA, щорічні результати зовнішнього незалежного оцінювання) тощо [10, с. 68–69].

Освіченість населення – рівень освіти населення. Поняття освіченість населення тісно пов'язано з поняттям *людина освічена* (лат. *Homo educatus*), яке використовується для означення нового еволюційного типу людини і запроваджене у філософський дискурс В. Огнев'юком (2003). За ним, людина освічена – це особистість, яка [6, с. 129–130]:

- ✓ сформувалася за рахунок природно-біологічного, соціального, інтелектуального та духовного розвитку;
- ✓ володіє системними знаннями про цілісність та єдність світу – концепція людинобіо-сфероцентризму (з позиції географії – це ноосферна концепція розвитку людства);
- ✓ має власну систему цінностей, є самостійною у думках та вчинках, відкритою до діалогу та творення культури шляхом діалогічного спілкування, обміну смислами культурного саморозвитку;
- ✓ усвідомлює свою відповідальність за збалансований (сталий) розвиток;
- ✓ використовує штучний інтелект в усіх сферах життєдіяльності;
- ✓ заміщує еволюційний розвиток раціональним проектуванням;
- ✓ характеризується багатомірністю – здатністю до виконання великої кількості соціальних ролей.

У постіндустріальну епоху прикладним аспектом освіченості населення є рівень кваліфікації працересурсного потенціалу, рівень інноваційної активності на місцях, рівень самозайнятості населення, рівень конкуренції освітніх програм (освітній рівень: бакалавр, магістр) закладів вищої освіти тощо.

Освіченість населення у постіндустріальну епоху є одним з головних чинників, який визначає рівень народжуваності населення і демографічні процеси на території дослідження (коефіцієнт детермінації $R^2=0,71$, що свідчить про наявність прямого, доволі сильного зв'язку

**Міжнародна науково-практична конференція
«ГЕОГРАФІЧНА ОСВІТА І НАУКА: ВИКЛИКИ І ПОСТУП»,
присвячена 140-річчю географії у Львівському університеті
Україна, м. Львів, 18–20 травня 2023 р.**

між зазначеними величинами) [4, с. 154]. Як зазначає В. Думанська (2009), зростання ступеня освіченості населення має принципово важливе значення для довгострокового демографічного переходу від високих показників народжуваності до низьких. Найвагоміший вплив освіченості на народжуваність характерний для слаборозвинутих країн з високим рівнем гендерної диференціації. У високорозвинутих країнах з ростом рівня освіченості жінок відбувається зниження їхніх репродуктивних очікувань [4, с. 155-156].

Освіченість населення є запорукою інвестиційної привабливості території, демократичних змін суспільного розвитку, конструктивних трансформаційних змін економіки, розв'язання глобальних проблем людства, формування ефективних горизонтальних мережевих структур тощо.

Освіченість населення України висока. За значенням індексу людського розвитку (2021–2022 – 0,773), який включає три субіндекси – довготривале та здорове життя, доступ до знань, гідний рівень життя – Україна входить до групи країн світу з високим показником людського розвитку та займає 77 місце у ранжуванні 191 країн й територій світу [20, р. 273]. За період з 1992 р. по 2021 р. хоча значення ІЛР держави зменшилося на 8,2 %, середня кількість років навчання збільшилася на 2,2 роки, а очікувана кількість років навчання зросла на 2,7 років [19, 20]. Значення субіндекса освіти є визначальним у формуванні ІЛР України і дає змогу компенсувати низхідні тенденції субіндекса ВНД на душу населення (скорочення за період 1992–2020 рр.) [19, 20].

Негативним явищем є посилення нерівності у доступі до освіти та технологій в Україні, що спричинено нерівністю на ринку праці, відсутністю гідних місць праці, обмеженістю доступу певних верст суспільства до соціального забезпечення, незадовільною якістю урядування на місцях тощо. Найбільше у зоні ризику є молоді працівники, тривалий час безробітні особи, особи з інвалідністю, історично маргіналізовані спільноти, мешканці сільської й віддаленої місцевостей.

Внутрішньорегіональні відмінності рівня освіченості населення України простежуються за допомогою Індексу регіонального людського розвитку. Методику його обчислення розробили фахівці Інституту демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України і Державної служби статистики України (2000). Він включає шість субіндексів: відтворення населення, соціальне становище, комфортне життя, добробут, гідна праця, освіта. Субіндекс освіта розраховується на основі врахування значень п'яти показників [8, 12]:

- ✓ охоплення дошкільними навчальними закладами дітей віком 3–5 років, % (характеризує рівень соціалізації дошкільнят, що сприяє їхньому фізичному та психічному розвитку, надає досвід спілкування, забезпечує вироблення умінь, навичок, необхідних для подальшого навчання);
- ✓ охоплення загальною середньою освітою дітей шкільного віку (6–18 років), % (показує рівень виконання державою гарантії на отримання дітьми повної середньої освіти, характеризує загальний розвиток дітей, їхню здатність до професійного самовизначення та подальшого розвитку);
- ✓ частка осіб із освітою не нижче рівня «базова вища» серед населення 25 років і старше, % (характеризує рівень професійно-кваліфікаційної підготовки населення, є важливою складовою людського розвитку);
- ✓ середня тривалість навчання осіб віком 25 років і старше, років (найбільш узагальнена характеристика освітньої складової людського розвитку);
- ✓ середній бал за результатами зовнішнього незалежного оцінювання (за всіма предметами) (характеризує загальний рівень якості шкільної освіти).

Найвищі показники субіндексу освіта (0,84 і більше) фіксувалися (2018) у Харківській, Дніпропетровській, Полтавській, Черкаській, Запорізькій, Хмельницькій областях. Ці області характеризуються високими показниками середньої тривалості навчання осіб віком 25 р. і старше та часткою осіб із освітою не нижче рівня «базова вища», середніми значеннями показників охоплення дошкільними навчальними закладами дітей віком 3–5 років та охоплення загальною середньою освітою дітей шкільного віку (6–18 років).

Середні показники субіндексу освіта (0,81–0,84) представлені (2018) у Вінницькій, Волинській, Івано-Франківській, Київській, Кіровоградській, Львівській, Миколаївській, Сумській, Тернопільській, Херсонській, Чернігівській областях. Ці області хоча й демонструють високі показники середнього балу випускників закладів середньої освіти за результатами зовнішнього

**Міжнародна науково-практична конференція
«ГЕОГРАФІЧНА ОСВІТА І НАУКА: ВИКЛИКИ І ПОСТУП»,
присвячена 140-річчю географії у Львівському університеті
Україна, м. Львів, 18–20 травня 2023 р.**

незалежного оцінювання (за всіма предметами), але мають середні показники за іншими чотирма критеріями субіндексу [10, с. 71].

Низькі показники субіндексу освіта (до 0,81) були у 2018 р. у Житомирській, Закарпатській, Одеській, Рівненській, Чернівецькій областях. Ці області мають найнижчі показники охоплення дошкільними навчальними закладами дітей віком 3-5 років, нижче середнього показники частки осіб із освітою не нижче рівня «базова вища» серед населення 25 років і старше та найнижчі показники середнього балу за результатами зовнішнього незалежного оцінювання (за всіма предметами).

Простежується диференціація регіонів України за розвитком освітньої інфраструктури. Найнижчий рівень її розвитку (охоплення дітей шкільного віку дошкільними закладами; наповненість класів; кількість вчителів на 100 дітей, кількість закладів вищої освіти на 100 тис. населення та ін.) простежувався 2018 р. у Закарпатській, Кіровоградській, Івано-Франківській, Полтавській, Рівненській, Херсонській, Хмельницькій, Черкаській та Чернігівській областях. Найвищі показники у Київській області та м. Києві, Харківській, Дніпропетровській областях.

Розв'язання проблем функціонування освітньої інфраструктури на регіональному рівні вбачається у [10, с. 72]:

- ✓ розширенні мережі дошкільних навчальних закладів відповідно до потреб населення;
- ✓ розширенні мережі приватних дошкільних закладів та закладів середньої освіти;
- ✓ покращенні матеріально-технічного забезпечення закладів освіти, особливо у час масової цифровізації (дигіталізації) освітнього процесу;
- ✓ запровадження інклюзивної освіти у закладах середньої освіти з метою якомога ширшого охоплення дітей з особливими освітніми потребами;
- ✓ створенні спеціалізованих закладів саморозвитку дітей (ІТ-школи, ART-школи та ін.);
- ✓ підвищенні кваліфікації науково-педагогічних працівників.

Освітня система України зазнала суттєвих втрат у результаті коронавірусних обмежень. Освітні втрати держави до війни (24.02.2022 р.) оцінювалися представниками Світового банку у термін до 1 року [2, с. 26–32]. Війна посилила освітні втрати і освітні розриви, які особливо гостро простежуються на окупованих територіях, територіях активних воєнних дій, у прифронтовій зоні. Сучасні як демографічні, так і освітні втрати України катастрофічні.

Особливістю розвитку освітньої інфраструктури України є наростання конкуренції на ринку вищої освіти, найсильніше з боку приватних навчальних закладів (Український католицький університет (м. Львів), Києво-Могилянська академія (м. Київ) тощо); становлення корпоративних університетів (особливо в ІТ-сфері); перехід до дуальної освіти у закладах вищої освіти (перш за все технічного й технологічного спрямування) та впровадження підприємницької складової в їхні освітні програми; нарощування експортного потенціалу української вищої освіти з метою отримання позитивних економічних результатів (заклади медичного, технічного спрямування); становлення альтернативних недержавних закладів навчання у сфері середньої, початкової, дошкільної освіти; трансформація інфраструктури закладів початкової і середньої освіти відповідно до вимог Нової української школи.

Проблеми функціонування освітньої інфраструктури необхідно враховувати при укладанні перспективних планів розвитку територіальних громад, означенні опорних й профільних шкіл, виборі типових навчальних програм закладів освіти на місцях тощо. Особливою проблемою є поствоєнна відбудова освітньої інфраструктури держави: *«За приблизними оцінками, сума збитків, завданих російськими військами інфраструктурі нашої країни, становить майже 136 млрд дол США, з яких 8,2 млрд дол США або 6 % – це збитки завдані українській освітній інфраструктурі»* [2, с. 32].

Освітня культура є відносно самостійною сферою людського буття, яка відображає специфічність культурних традицій та інновацій у системі освіти. Вона тісно пов'язана з системою цінностей, яка сформована у суспільстві та запитом суспільства на освіту.

Сучасна освітня культура України характеризується [10, с. 73]:

- ✓ масовістю вищої освіти та втратою її престижності;
- ✓ зростанням зацікавлення населення до самоосвіти (освітні платформи Coursera, Prometheus, EdEra та ін.);
- ✓ поширенням ідеї індивідуальної освітньої траєкторії розвитку особи;

**Міжнародна науково-практична конференція
«ГЕОГРАФІЧНА ОСВІТА І НАУКА: ВИКЛИКИ І ПОСТУП»,
присвячена 140-річчю географії у Львівському університеті
Україна, м. Львів, 18–20 травня 2023 р.**

- ✓ поширенням культури «*gar yeag*» – рік перерви, який береться до, після або під час навчання у закладі вищої освіти. У час постмодерну, вважається, що лише після «*gar yeag*» особа має достатньо досвіду, щоб зробити адекватний вибір майбутньої сфери навчання чи праці;
- ✓ орієнтацією у навчанні на життєві уміння, формування власних компетентностей, а не просте засвоювання знань;
- ✓ масовим впровадженням цифрових технологій у навчання;
- ✓ переходом до безперервного навчання (*lifelong learning*) як способу сучасного життя;
- ✓ наростанням популярності STEAM-освіти (*Science* (природничі науки), *Technology* (технології), *Engineering* (технічна творчість), *Art* (мистецтво), *Mathematics* (математика)), яка заснована на застосуванні міждисциплінарного і прикладного підходів;
- ✓ впровадженням медіаосвіти, як процесу розвитку особистості за допомогою і на матеріалах мас-медіа з метою формування культури спілкування, комунікативних здібностей, критичного мислення, навчання різних способів самовираження тощо.

Освітня культура України розвивається у рамках глобальної освітньої культури, яка орієнтована на формування конкуренто-здатних умінь майбутнього, короткий перелік яких укладений 2016 р. на Всесвітньому Економічному форумі (м. Давос, Швейцарія). Ці уміння є надпрофесійні і «гнучкі» [25]:

- ✓ комплексне багаторівневе розв’язання проблем;
  - ✓ критичне мислення;
  - ✓ креативність у широкому смислі;
  - ✓ уміння керувати людьми;
  - ✓ взаємодія з людьми;
  - ✓ емоційний інтелект (EQ);
  - ✓ формування власної думки та прийняття рішень;
  - ✓ клієнтоорієнтованість;
  - ✓ уміння вести переговори;
  - ✓ когнітивна гнучкість.
- Сучасні освітні тренди в світі:
- ✓ онлайн-освіта;
  - ✓ персонізація навчання;
  - ✓ storytelling (пояснення складних явищ і процесів на прикладі життєвих історій відомих людей);
  - ✓ авторські методики;
  - ✓ коучинг (трансформація вчителя, викладача у психолога й менеджера освітнього процесу, який розкриває потенціал здобувача освіти, гнучко адаптується до індивідуальних освітніх потреб учасника освітнього процесу).

У рамках розвитку освітньої культури важливим є подолання нерівності в доступі до якісної освіти. Результати міжнародного дослідження PISA 2018, які демонструють здатність сучасних підлітків застосовувати отримані у школі знання і навички, показали значну нерівність у середній освіті в Україні: учні в сільській місцевості на 2,5 роки відстають у компетентностях від учнів з великих міст [5]. Подолання цього розриву, як і поствоєнна відбудова освіти держави повинно стати загальнонаціональним пріоритетом.

Тематика досліджень суспільної географії широка і багатоманітна. Однією з галузевих дисциплін суспільної географії, а власне соціальної географії є географія освіти, яка зосереджується на дослідженнях передумов становлення системи освіти та просторових особливостей її організації. Перехід до опрацювання великих даних відкриває можливості для дослідження просторових відмін функціонування освітніх систем на різних масштабних рівнях – локальному, регіональному, глобальному. Як результат конвергенції суспільної географії та освітології виокремлюється новий напрямок досліджень – геоосвіта, яка вивчає географічну зумовленість становлення, розвитку і функціонування освітніх систем; досліджує просторово-часові аспекти освіти як цивілізаційного феномену людства. Маючи триєдиний предмет дослідження – просторові відмінності освіченості населення, інфраструктури освітніх закладів, запитів населення на освіту (освітня культура), геоосвіта орієнтована на вивчення просторових відмінностей механізмів прийняття рішень (колективних, індивідуальних) у сфері освіти. Викликом для геоосвіти України є російсько-українська війна, яка спричинила катастрофічні втрати освітнього людського й інфраструктурного потенціалу держави. На часі є розроблення проєктів націлених на поствоєнне відновлення освітньої системи держави, збереження людського капіталу, повернення з-за кордону освіченого населення держави, інтеграцію в освітній простір

**Міжнародна науково-практична конференція
«ГЕОГРАФІЧНА ОСВІТА І НАУКА: ВИКЛИКИ І ПОСТУП»,
присвячена 140-річчю географії у Львівському університеті
Україна, м. Львів, 18–20 травня 2023 р.**

людей з інвалідністю набутою у ході воєнних дій та ін. Це простір як теоретичних досліджень так і практичних, конструктивних напрацювань для геоосвіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білецький М., Ванда І., Котик Л. Соціальна географія : навч. посібник. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2019. 328 с.
2. Вища освіта в Україні: зміни через війну: аналіт. звіт / Є. Николаєв, Г. Рій, І. Шемелинець. К.: Київ. ун-тет ім. Б. Грінченка, 2023. 94 с.
3. Влах М., Котик Л. Теорія і методологія географічної науки : навч. посіб. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2018. 344 с.
4. Думанська В. П. Освіченість та народжуваність: взаємодія у соціодемографічному просторі. *Демографія та соціальна економіка*. 2009. № 1. С. 152–160.
5. Національний звіт за результатами міжнародного дослідження якості освіти PISA-2018. URL: https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2019/12/PISA_2018_Report_UKR.pdf
6. Огнев'юк В. О. Homo educates. *Вісн. Київ. націон. уні-ту ім. Т. Шевченка (Філософія. Політологія)*. 2003. Вип. 49–51. С. 126–134.
7. Огнев'юк В. О. Філософія освіти в структурі наукових досліджень феномену освіти. *Шлях освіти: наук.-метод. журн.* 2009. № 4 (54). С. 2–6.
8. Регіональний людський розвиток: стат. зб. К.: Державна служба статистики України, 2018. 72 с. URL: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/09/zb_rlr2017_pdf.pdf
9. Ровенчак І., Котик Л. Актуальність викладання навчальної дисципліни «Геокультура і геоосвіта України» у вищій школі. *Проблеми безперервної географічної освіти і картографії*. 2021. Вип. 33. С. 69–77.
10. Ровенчак І., Котик Л. Геокультура і геоосвіта України: навч. посіб. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2020. 164 с.
11. Ровенчак І., Котик Л. До проблеми вивчення географії культури і географії освіти України у середній школі. *Географічні діалоги на перехресті практики і теорії*: матер. І регіон. наук.-практ. конф. Івано-Франківськ: ПРИЕТ-ДІАС, 2021. С. 86–89.
12. Розрахунок індексу регіонального людського розвитку за 2020 рік. URL: <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2021/09/prezentacija-irlr-2020.pdf>
13. Соціальна географія: підручн. / за ред. Л. Немець, К. Мезенцева. К.: Фенікс, 2019. 304 с.
14. Стецький В.В. Географія освіти як новий напрямок суспільно-географічних досліджень. *Географічна наука і практика: виклики епохи*: матер. міжнарод. наук.-практ. конф. Львів, 2013. С. 105–109.
15. Шаблій О. Основи загальної суспільної географії: підручн. Львів: Видав. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 444 с.
16. Шаблій О. Формування нових наукових дисциплін на перетині суспільної географії і суміжних наук. *Українська географія: сучасні виклики*: зб. наук. праць. У 3-х т. К.: Прінт-Сервіс, 2016. Т. 1. С. 221–223.
17. Шаблій О., Влах М., Котик Л. Нова системна класифікація географічної науки: проблеми і напрямки модернізації. *Історія української географії*: всеукр. наук.-теор. часопис. 2015. Вип. 32. С. 7–18.
18. Шевчук Л. Т. Соціальна географія: навч. посібн. К.: Знання, 2007. 349 с.
19. Human Development Report 1995. URL: <https://hdr.undp.org/system/files/documents/>
20. Human Development Report 2021/2022. URL: https://hdr.undp.org/system/files/documents/global-report-document/hdr2021-22pdf_1.pdf
21. Kraftl P., Andrews W., Beech S. E., Ceresa G., Holloway S., Johnson V., White C. Geographies of Education: A Journey. *AREA*. 2021. DOI: <https://doi.org/10.1111/area.12698>
22. Meusbürger P. Geography of Education and Educational Systems. In *International Encyclopedia of Geography: People, the Earth, Environment and Technology*; Richardson D., Castree N., Goodchild M.F., Kobayashi A., Liu W., Marston R.A., Eds.; John Wiley & Sons, Ltd.: Oxford, UK, 2017; P. 2747–2764. DOI: <https://doi.org/10.1002/9781118786352.wbieg0687>
23. Pastuovic N. The Science(s) of Adult Education. *International Journal of Lifelong Educational*. 1995. Vol. 14. No 1. P. 273–291.
24. Taylor Ch. Towards a Geography of Education. *Oxford Review of Education*. 2009. Vol. 35. No. 5. P. 651–669. DOI: <https://doi.org/10.1080/03054980903216358>
25. These are the top 10 job skills of tomorrow – and how long it takes to learn them, 2020. URL: <https://www.weforum.org/agenda/2020/10/top-10-work-skills-of-tomorrow-how-long-it-takes-to-learn-them>

* * *

Міжнародна науково-практична конференція
«ГЕОГРАФІЧНА ОСВІТА І НАУКА: ВИКЛИКИ І ПОСТУП»,
присвячена 140-річчю географії у Львівському університеті
Україна, м. Львів, 18–20 травня 2023 р.

Володимир Біланюк, Любов Котик «ОСВІТНІЙ МЕНЕДЖМЕНТ В ГЕОГРАФІЇ» ДО АКТУАЛЬНОСТІ ВИКЛАДАННЯ КУРСУ	141
Анастасія Холодзько ЄДНІСТЬ ГЕОГРАФІЧНОЇ ОСВІТИ ТА НАУКИ З КОНЦЕПЦІЄЮ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	147
Іван Ровенчак, Любов Котик ГЕООСВІТА ЯК КОНВЕРГЕНТНИЙ НАУКОВИЙ НАПРЯМОК	149

СЕКЦІЯ «СУСПІЛЬНА ГЕОГРАФІЯ»

Владислав Молодика СТИСНЕННЯ ПРОСТОРУ І ЧАСУ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ПРОСТОРОВУ ОРГАНІЗАЦІЮ ГОСПОДАРСТВА	158
Микола Барановський АГРАРНЕ ВИРОБНИЦТВО УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ: ВТРАТИ, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ ВІДНОВЛЕННЯ	163
Світлана Мельничук УКРАЇНСЬКЕ КРАЄЗНАВСТВО У ПІДГОТОВЦІ ЛАНДШАФТНИХ АРХІТЕКТОРІВ	166
Мирослав Дністрянський, Ірина Чайка МЕРЕЖА ПОСЕЛЕНЬ УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТ: ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ, РОЗМІЩЕННЯ Й ПРОСТОРОВОЇ ОРГАНІЗОВАНOSTІ	169
Олексій Полтораков, Юліан Брайчевський ГЕОПОЛІТИЧНІ РЕГІОНИ ЄВРОПИ З ПОЗИЦІЙ СОЦІАЛЬНОГО КОНСТРУКТИВІЗМУ: АКТУАЛЬНІСТЬ ПОЗИЦІОНУВАННЯ УКРАЇНИ	174
Ірина Патока ЕКОЛОГІЧНА СКЛАДОВА ОЦІНЮВАННЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД НА ЗАСАДАХ ПРОСТОРОВОЇ СПРАВЕДЛИВОСТІ	178
Валентина Нагірна СТАТУС СІЛЬСЬКОЇ МІСЦЕВОСТІ У ЗОНІ ВПЛИВУ МЕТРОПОЛІСА (СУСПІЛЬНО- ТЕРИТОРІАЛЬНІ ВЗАЄМИНИ, ВИКЛИКИ)	182
Володимир Грицевич ЗАГРОЗА ТЕРОРИЗМУ ЯК ФАКТОР ТРАНСФОРМАЦІЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИЦТВА	186
Сергій Покляцький ПОЛІТИКА ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ЗГУРТОВАНOSTІ (НА ПРИКЛАДІ ФРАНЦІЇ)	189
Ірина Гукалова ІМІДЖ І СПРИЙНЯТТЯ УКРАЇНИ У СВІТІ: ДОСВІД ВІЙНИ	194
Оксана Микитчин, Ірина Бриндзя ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ СТАТЕВО-ВІКОВОЇ СТРУКТУРИ НАСЕЛЕННЯ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ ПРОТЯГОМ 1990–2022 РР.	199
Юрій Кисельов ПЕРСПЕКТИВИ РОЗПАДУ РОСІЇ: ГЕОГРАФІЧНИЙ КОНТЕКСТ	204
Андрій Кузишин ЕЛЕКТОРАЛЬНІ СИМПАТІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ: ПРОСТОРОВИЙ АНАЛІЗ	207
Роман Сливка, Любов Сливка ПОСТКОНФЛІТНЕ ВРЕГУЛЮВАННЯ І РОЗВИТОК ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ	211
Інна Поплавська ФОРМУВАННЯ ПІДХОДІВ ДО ЯКІСНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ ДОБРОБУТУ НАСЕЛЕННЯ: ПРОСТОРОВІ АСПЕКТИ	215

Наукове видання

ГЕОГРАФІЧНА НАУКА І ПРАКТИКА: ВИКЛИКИ І ПОСТУП

МАТЕРІАЛИ
міжнародної науково-практичної конференції,
присвяченої 140-річчю географії
у Львівському університеті

(Львівський національний
університет імені Івана Франка,
м. Львів, 18–20 травня 2023 р.)

У трьох томах. Том перший

Українською, англійською, польською мовами

Відповідальні редактори:
В. І. Біланюк, Є. А. Іванов

Друкується за ухвалою Вченої ради географічного факультету
Львівського національного університету імені Івана Франка.
Протокол № 3 від 19 квітня 2023 р.

Укладач: *Євген Іванов*
Дизайн обкладинки: *Ігор Дикий*

Підп. до друку 28.04.2023. Формат 60×81 1/8.
Папір друк. Друк різогр. Гарнітура Cambria.
Умовн. друк. арк. ____ Наклад 200 прим. Зам. ____

Львівський національний університет імені Івана Франка
79000, м. Львів, вул. Університетська, 1

Надруковано з готових діапозитивів у друкарні ТзОВ «Простір-М»
79000, м. Львів, вул. Чайковського, 8.